

FORSKNINGS STRATEGI

2021-2025

**VEJLE MUSE
ERNE**

TEMA: ORDEN OG KAOS

Introduktion

Kaos er og var potentielt allestedsnærværende i nutidens og fortidens samfund. Det kan, som i dag, være infektionssygdomme, der især i middelalderen tog fart i form af epidemier, såsom pest, kolera og spedalskhed. Modsvaret var orden; økonomisk og organisatorisk i landsbyer, kirker, klostre, hospitaler og vandmøller. Kirker og klostre tæmmede de kaotiske sygdomme, vandmøller tæmmede vandet, og senere tæmmede forsgshjemmene de anderledes ved at gemme dem væk.

Målet med denne forskningsstrategi er, med mennesket i centrum og med nedslag i spændende fund, historier og kunst, og med relevante problemstillinger, at sætte fokus på menneskers forsøg på at skabe orden i en kaotisk verden i et langt tidsperspektiv. Der vil være nedslag i stenalderens ritualer, bronzealderens høje, jernalderens landsbyer, vikingetidens kongsgårde. Vi vil undersøge middelalderens landbebyggelse, skeletter og deres sygdomme, have fokus på håndværk og nyere tids industri og forsgsvæsen og koncentrere os om kunstens grænsebrydende formsprog fra renæssancen til i dag.

Orden og kaos - Fra oldtiden til i dag

I jernalderen og vikingetiden trak man en 'streg i sandet' mod kaosset i udmarken med heget, der markerede indmarken, med etnicitet, kønsroller, moseofringer, hierarki, magt, kultur og civilisation. For at skabe orden ofrede man mennesker og ting i vådområderne, opførte palisader, banehøje, voldsteder og magtsymboler i landskabet, som holdt fjenders kaos ude. Byporte markerede den fysiske grænse for middelalderbyen, mens borgen ofte repræsenterede kongemagten. Med kirker og kirkediger i middelalderen, hvor forbrydere begravedes udenfor og de frelste indenfor, holdt man 'det ondes' kaos i det kristne verdensbillede i skak.

I nyere tid med forsvarets organiserede man også samfundet efter kategorier, der skabte orden i verden. Man gemte de anderledes af vejen. Også i kunsten udtrykkes ønsket om at opretholde eller indhegne den bestående orden, men den kan også udtrykke det kaos, der følger med brud på normer og opgør med konventioner. Guldbrakteaterne fra Hjarnø og Vindelev viser

eksempelvis billeder af dyr og mennesker i mystiske ritualer eller myter, der skaber orden i jernalderens kaos. Kunstmuseets ældste grafiske samling er præget af religiøse og dannende motiver, som havde til formål at bekræfte den herskende tro og orden. Guldalderens værker bekræfter en nationalromantisk, politisk diskurs i de naturalistiske landskabsmalerier. Modsat dette skildrer den abstrakte kunst i Danmark, fra begyndelsen af 1900-tallet op mod og efter den 1. verdenskrig både en kaotisk splintret verden og et opgør med en maletradition, der eksisterede siden 1400-tallet.

Med et overordnet fokus på orden og kaos organiseres forskningsstrategien efter tre søjler der går på tværs af tid og sted

1. Kontinuitet og brud
 - a. I magtens landskab
2. Mennesket og verden – identitet og de anderledes
 - a. Sundhed og sygdomme
 - b. Håndværk og industri
3. Museet i verden (museologi)

1) Orden og kaos: kontinuitet og brud

Museets arkæologiske ansvarsområde er centralt beliggende i landet for færdsel og vareudveksling i både forhistorisk og historisk tid. Lillebælt ved Fredericia, Vejle fjord samt Kattegatkysten langs Vejle og Hedensted kommuner, har været blandt de vigtigste transportruter nord-syd, ligesom færdslen mellem Øst- og Vestdanmark har været koncentreret ved Lillebælt. Samtidig forløber hovedfærdselsåren til lands nord-syd – det historiske Hærvejsforløb – gennem både Vejle og Hedensted kommuner. Det er dette område der er rammen for de kommende satsninger, som vil spore kontinuitet og ændringer over lang tid. Mest overraskende er især de brud, der opstår, som eksempelvis et vulkanudbrud i 536 e.kr, der ikke blot bevirker et brud i bebyggelsesaktiviteten, men nok også en ny samfundsorden i oldtidens samfund.

- Det forsøgte museet at vise med en udstilling i 2019-2020 – Guld og Kaos, der omhandlede det store brud i bebyggelsesmønstret i det 6. århundrede e.Kr., som falder sammen med en usædvanlig omfattende deponering af guldgenstande i netop denne periode – heriblandt guldskattefundet fra Hjarnø og senest ved Vindelev. Udstillingen undersøgte årsagerne til dette brud og konsekvenserne af det kaos, der nok skyldtes det globale vulkanudbrud midt i jernalderen, det, der af nogle kaldes den senantikke krise, af andre årsagen til vikingetidens opståen. Vi vil fortsætte dette fokus på kontinuitet og brud i et langtidsperspektiv og undersøge vikingetidens opståen frem til Jellings konsolidering. Hjarnø- og Vindelev guldskatte

og andre relevante guldskatte fra denne kaotiske periode i jernalderen skal færdigundersøges i samarbejde med Nationalmuseet.

- **Indsats 1:** Analyse og publicering af guldgenstande sammen med Nationalmuseet og Vejle Konserveringscenter.
- **Indsats 2:** Vi vil undersøge muligheden for at finansiere en phd under dette projekt.
- I Jelling har vi over mange år haft fokus på bebyggelseskontinuiteten fra ca. 500 f.Kr.-1000 e.Kr., da vi netop fra dette område har et stort materiale. Det er her interessant, hvorfor Jelling, til forskel fra andre lokaliteter museet har undersøgt, bliver til de danske kongers Jelling i løbet af 900-tallet. Det afsluttede Jellingprojekt og de seneste udgravninger ved Grangaard Allé og andre udgravninger i området nær Jelling bidrager her med vigtig viden omkring bebyggelsesmønsteret fra denne tid.
- **Indsats 1:** Færdiggørelse af beretning og analyse og publicering af analyserne af en stor mængde C14-dateringer fra Grangaard Allé, en stor yngre jernalderlokalitet nær Jelling.

- Det store Jellingprojekt, der er i sin slutfase, og vores nuværende forskningsprojekt ved den befæstede vikingegård i Erritsø, der gennemføres i samarbejde med Nationalmuseet, gør det muligt at undersøge dynamikken mellem de to lokaliteter, der kun ligger 30 km fra hinanden. Var Erritsøgården en forløber for magten i Jelling? Skabte Erritsøgårdens beboere så at sige Jelling, ved kysten, mens magtens tyngdepunkt flyttede sig fra havet til hævejen? Eller var lokaliteterne samtidige? Og hvad var relationen til de danske kongers vekslende dynastier? Disse spørgsmål vil vi forsøge at besvare, idet vi med midler fra Augustinusfonden har udviklet projektet: Kongemagt og Landskab i den tidlige vikingetid. Erritsø opfylder mange af de samme strategiske fordringer som Fredericia kom til fra 1650: At være strategisk tilbagerækningspunkt og transportknudepunkt mellem nord-syd og øst-vest akserne i riget og i forsvaret af Jylland, når fjenden (som sædvanlig) brød igennem ved Danevirke. Men hvilken rolle spillede

Harald Blåtands bro i Ravning Enge i denne sammenhæng? Der skal ses på landskabets betydning for disse lokaliteter i et langtidsperspektiv.

- **Indsats 1:** Artikler fra Jellingprojektet publiceres i en antologi af Nationalmuseet.
- **Indsats 2:** International workshop i 2021 og en publikation i 2022, evt koordineret med stor vikingeutstilling, Vikinger i Øst. Udgivelse af en international antologi med temaet: Kongemagt og landskab.

- Der er også lang kontinuitet andre steder. Ved Tirsbæk bakker findes en rig grav fra jernalderen, Bredalgraven, der i status overgår andre vigtige grave i området også dem ved Hvesager, nær Jelling. Hvorfor opstod kongesædet ikke ved Bredal og i Tirsbæk bakker? Analyser af mange udgravede bebyggelser fra jernalderen kan bidrage med svar herpå. Disse bebyggelser kan sammenlignes med den idealmode, der blev udviklet i 1980-erne ved udgravningerne i Vorbasse i Midtjylland. Er der ligheder og forskelle, regionalt og lokalt? Er der kontinuitet eller brud? Undersøgelser på Fyn peger på, at de historiske landsbyer fastlægges allerede i 6-700-tallet, mens der i Sønderjylland ses landsbyflytninger et stykke ind i middelalderen. Museet har i de senere år udgravet bebyggelser med lang kontinuitet, såvel i og uden for de nuværende landsbyer, i Fredericia, Vejle og Hedensted kommuner, hvilket giver god mulighed for at forstå bosættelsesdynamikken i Sydøstjylland i et langtidsperspektiv. Kan der i det arkæologiske materiale ses særegne, regionale forhold, og skyldes det organisatoriske og sociale forhold eller brud?

- **Indsats 1:** Et komparativt studie af flere udgravningslokaliteter i området, Jelling, Tirsbæk og Vinding, samt en publicering af resultaterne fra dette studie.

- **Indsats 2:** Vest for Fredericia har museet i forbindelse med kap. 8-arbejdet foretaget forundersøgelser og undersøgelser der dækker over 250 ha., hvorved en stor procentdel af flere ejerlav er arkæologisk undersøgt. Det indsamlede datamateriale har et stort potentiale som "Big data" i studier af den lokale og regionale bebyggelsesstruktur og bebyggelsesudvikling også i forhold til den senere Erritsølokalitet. Mål: En samlende fagartikel om emnet.

- **Indsats 3:** Nye undersøgelser, der tænker vådområder ind som vigtige for bedre at forstå forholdet mellem orden og kaos, landsbyen og mosen, udmarken og indmarken i oldtiden. Andre steder viser dette sig også med unikke og velbevarede fund at komplettere forståelsen af fortidens samfund. Derfor vil museet satse på at inkludere vådområder i sine feltundersøgelser og forskning, mere end det har været gjort hidtil.

- Ved Grejs er lokaliseret en hidtil overset borgruin, der er blevet undersøgt af museet. Vi vil have større fokus på voldsteder med henblik på at fastslå, hvornår visse borge blev grundlagt, brugt og forladt. Foreløbige undersøgelser af de skriftlige kilder og sonderinger omkring borgen har identificeret vigtige personer nær kongen, og voldstedet kan have spillet en rolle i den kongeløse tid i 1300-tallet. Men vi mangler en bedre forståelse af grundlæggelsen af stedet og dets funktion. Overordnet set mangler vi mere viden om middelalderen i Vejle og omegn, og især borge og voldsteder omkring Vejle, og byens relation i forhold til kongemagten i samme periode.

- **Indsats 1:** Undersøgelser af Rosborg og Rodskjær/Borrevold, og Højgård vil sammen med de skriftlige kilder give ny viden om magtens landskab i middelalderen. Der planlægges en bog om temaet og periodens fund.
- **Indsats 2:** Museet er sammen med Aarhus Universitet partner på en ansøgning til Forskningsrådet (FKK) om voldsteder v/ lektor Rainer Atzbach (AU) og museet samarbejder med lektor emeritus Ander Bøgh (AU) om de skriftlige kilder fra middelalderen fra området omkring Vejle.
- **Indsats 3:** Større fokus på landbebyggelse fra middelalderen og nye udgravningsmetoder til at bedre forstå en lokalitets rumlige organisering.
- **Indsats 4:** En coffe-table book om møntskatten Uhrhøjskatten.

2) ORDEN OG KAOS: MENNESKET OG VERDEN – IDENTITETER, KØN OG DE ANDERLEDES

En måde mennesket gennem tiderne har sat orden på kaos, er gennem tydelige identiteter som religion, etnicitet, køn og alder, der også kan være forbundet med status og hierarki. Der arbejdes i vores udstillinger på at synliggøre disse identitetsspor gennem tiden tydeligere end nu. Religion, køn og alder er universelle identiteter, men udformningen af dem er forskellig i tid og rum fra kultur til kultur. Derfor kan man i et langt tidsperspektiv med fordel spejle nutidens identitetsdiskussion med kilder fra fortiden, og dermed perspektivere, hvordan identiteter og køn ændres over tid. Vi vil lave en satsning på identiteter, køn og alder på museet.

- **Indsats 1:** Museet arbejder tæt sammen med professor Felix Reide ved Aarhus Universitet om museets store ældre stenalderssamling og har haft praktikanter og Phd studerende fra AU, der har set på flint-samlingerne fra området. Dette arbejde fortsættes og er forankret i en samarbejdsaftale. Målet er at identificere jægersamfundenes taksonomiske grupper og identiteter, herunder de tidlige istidskulturers tilstedeværelse i Vejleområdet og overgangen til den senere, mesolitiske jægerstenalder i Vejle Ådal området.
- **Indsats 2:** Et igangværende Ph.d.- projekt med Aarhus Universitet og Nationalmuseet undersøger køns- og statusidentiteter blandt bronzealderens mænd og kvinder, et projekt, der er relevant for vores arbejde med en nytænkning af Egtvedpigens grav. En Phd afhandling forventes afsluttet i denne strategiperiode.
- **Indsats 3:** Der arbejdes med en udstilling om Egtvedpigen og en større satsning på at realisere en nyt udstillingssted ved Egtvedpigens grav.
- **Indsats 4:** Der forskes i moseligs identiteter, religion og betydning i jernalderen, med udgangspunkt i museets udstillede moselig, Haraldskærkvinden. Der planlægges i kommende strategiperiode en nytænkning af den stående udstilling. Der arbejdes også med en fagartikel hvor teori om identitet indgår.
- **Indsats 5:** Større fokus på vådområder i feltarkæologien skal belyse diversiteten i dette emne.
- I jernalderen og vikingetid er der de senere år kommet overraskende ny viden om køn, hvor vikingegrave med våben indeholder genetisk bestemte kvinder. Måske var kønsopdelingen meget anderledes end vi tror i dag. Var der kvindelige krigere? Og havde man flere identiteter?
- **Indsats 1:** Flere artikler med dette emne er under udarbejdelse.

UDEN FOR RAMMEN

- Sideløbende prestigefyldte bestillinger af malerier studerede Rembrandt van Reijn (1606-1669) også tiggerne og anderledes eksistenser i gader og omegn i renæssancens Amsterdam. På baggrund af Vejle Kunstmuseums samling af Rembrandts raderinger sættes i den kommende strategiperiode fokus på, hvor tiggerne placerer sig i Rembrandts kunstneriske arbejde. Hvad var baggrund og motivation for Rembrandts skildringer af disse outsiders? Hvor salgbare var disse tiggermotiver? Var tiggermotiverne også udtryk for en slags politisk korrekthed, der kunne signalere kristen velgørenhed hos ejeren? På Rembrandts tid var der forskel på folk, der selvforskyldt var landet i problemer og værdigt trængende. I vores egen tid diskuteres det også offentligt, hvem der er værdigt trængende og værdige til understøttelse, af privat som offentlig karakter. Med udgangspunkt i Rembrandts raderinger undersøger ideer om godgørenhed, velgørenhed og politisk korrekthed, nu som for 400 år siden.

- **Indsats 1:** Tematikken skal udmøntes i en ny udstilling med Vejle Kunstmuseums samling af Rembrandts raderinger, nyt skoletilbud og i en fagfællebedømt forskningsartikel.

- I 1800-tallet hersker kaos i Danmark pga statsbankerot, krige og uenighed blandt religiøse bevægelser. De nationalromantiske landskaber fra ca. midt 1800-tallet fortæller imidlertid om ro, orden og fællesskab. Men kunstnerne konstruerede virkeligheden i landskaberne, hvis formål var at kunne forene folket om et dansk fællesskab. Vejle Kunstmuseums udstilling med guldalderkunst demonstrerer hvordan kunstnerne konstruerede en idyllisk virkelighed på baggrund af bestemte diskurser om danskhed og nationalfølelse. Disse temaer går igen i udstillingens samtidsværker af Lise Harlev ("My country") og Superflex ("Dyt hvis du er dansker"). Udstillingen undersøger hvad national identitet er og kan betyde.
 - **Indsats 1:** Udstillingens tema om national identitet søges yderligere uddybet med en forskningsartikel, der med udgangspunkt i udstillingens tema uddyber kunstens rolle til forskellige tider i fht. begreber så som national identitet og nationalfølelse.

- Marinus Rasmussen (1879 – 1965) var en selvlært kunstner, der malede i et naivistisk formsprog. Særligt hans ophold i USA og deltagelse i 1. verdenskrig satte spor i hans kunst. Marinus Rasmussens værker er unikke og specielle, fordi han malede vildt ud over rammen og byggede et fascinerende enspænderunivers i Gadbjerg. Hans produktion er kun i begrænset omfang sat i kunsthistorisk kontekst. De seneste års positive opmærksomhed på outsiderkunst (Jfr. Kunstneren Ovaraci fra Aarhus) gør det relevant at bygge videre på tidligere artikler og belyse kunstneren Marinus Rasmussen fra nye og flere vinkler, bl.a. relatere hans unikke kunstneriske udtryk til kunsthistorien, men også belyse hvordan kunstudøvelsen relaterer til den udøvedes mentale helbred..
 - **Indsats 1:** Temaet tænkes omsat i både artikel og en mindre samlingsudstilling. Artiklen relaterer sig til Marinus Rasmussens kunst og til andre outsiderkunstneres arbejder og undersøger hvorvidt Marinus Rasmussens indadvendte arbejde med maleriet måske var udløst af hans oplevelser som soldat i Frankrig under 1. verdenskrig.

- Fremvæksten af et abstrakt formsprog særligt i det tidlige 1900-tal var et radikalt opgør med det traditionelle figurative formsprog, der var fremherskende siden 1400-tallet og er knyttet op på videnskabelige landvindinger inden for fotografi og film. Men også 1. og 2. verdenskrigs kaos var katalysatorer for udvikling af det nye abstrakte formsprog. Under 2. verdenskrig, hvor grænserne var lukkede, udvikledes i Danmark en abstrakt ekspressionisme af helt unik karakter. Vejle Kunstmuseum har en stor samling af tidlig

abstrakt ekspressionistisk kunst, skabt af de unge kunstnere, der senere var del af den internationale bevægelse kendt som CoBrA. Flere faktorer gjorde sig gældende for udviklingen af det abstrakte ekspressionistiske formsprog, herunder besættelsen, men også kunstsamlerne spillede en væsentlig rolle i denne sammenhæng.

- **Indsats 1:** Ovenstående belyses i en kommende særudstilling, Kunst for kød (2021). Udstillingen giver gennem interaktiv og engagerende formidling publikum nye nøgler til den abstrakte kunst, men relaterer også begrebet skabelse til vores egen tid, som er påvirket af Covid19-pandemien. Hvad betyder kunst og kultur i en krisetid?
- **Indsats 2:** Kunstmuseet vil formidle dette med et bogværk til en særudstilling, dels med efterfølgende forskningsartikler.

Institutionaliseret orden og kaos

- Som Haraldskærkvinden sandsynligvis var en social afviger, definerede vi i højere grad med industrialiseringen de anderledes efter diagnoser, der var baseret på videnskabelige iagttagelser. Sammen med ny teknologi og nye syn på verden skabte videnskabelige iagttagelser fundamentet til det moderne menneske. Men ikke alle passede ind i rammen og en del af disse blev fysisk flyttet og placeret på Danmarks største åndssvageanstalt De Kellerske Institutioner i Brejning. Anstalten blev af både den danske lægestand, politikerne og pressen trukket frem som Europas mest moderne åndssvageanstalt. En anstalt som ikke havde hegn og som gav de anbragte beskæftigelse og uddannelse. Men også en anstalt som tvangssteriliserede, fastspændte og isolerede de anbragte i årevis. På den måde er anstalten i Brejning et eksempel på hvordan samfundets afvigere på den ene side blev anerkendt som mennesker, der behøvede hjælp, men samtidig ikke blev anset som reelle medborgere i den gryende danske velfærdsstat.

■ **Indsats 1:** Vi vil undersøge dette verdensbillede i dels en særudstilling om emnet og dels et forskningsprojekt om hvordan velfærds-samfundet behandlede samfundets afvigere i begyndelsen af 1900-tallet.

- Straf og ret er en måde at sikre retfærdighed og orden i kaotiske hændelser, hvor nogen går imod samfundets forståelse af hvordan et samfund bør være. På den måde er der et vindue ind til det menneskesyn og den forestillingsverden, som eksisterede på et givent tidspunkt. Forskere i straf og ret i senmiddelalder og renæssance er endvidere enige om, at netop denne periode var central i den civilisering af befolkningen, som har skabt nutidens lovlydige danskere. Samme forskning har dog ofte kun set på selve straffen og ikke på det magiske og religiøse univers, som straffene og forbrydelserne blev foretaget i. I Vejle og omegn findes der en række retssager, hvor både forbrydelsen og straffen har fundet sted inden for en forståelseshorisont, som ikke passer med den moderne. Hvorfor dræbte eksempelvis Maren Hansdatter i 1616 sit nyfødte barn ved at maltraktere og rive dets højre arm af, for derefter at lægge det på Sct. Nikolaj kirkes kirkegulv? Og hvorfor blev sådanne sager ikke straffet hårdere end blodskam?

■ **Indsats 1:** Der vil blive set på nyere forskning i kriminalitetsstudier, som har vist at sådanne hændelser ikke blot var tilfældige og derfor vil vi bygge videre på den allerede eksisterende forskning ved at undersøge den kulturelle baggrund for renæssancens syn på kriminalitet og straf.

a) Orden og kaos: identiteter: sundhed og sygdomme

- Krop, identitet og sundhed: Vejle Kunstmuseum åbner i 2021 en ny, permanent udstilling, KROP, der tematiserer menneskets forhold til kroppen. Dette forhold er også et spørgsmål om identitet, herunder forskellige tiders normer og sociale begivenheder ift. kroppen. Gennem indsamling, udstilling og publicering undersøges nye, kropsbevidste fællesskaber og praksisser inden for samtidskunsten, i et stadigt mere selveksponerende samfund. Vi har fokus på de kunstnere, der definerer deres egen krop, seksualitet og køn, nationalt og internationalt. Mange mennesker har i dag et anstrengt forhold til deres egen krop og den unge generation er specielt underlagt idealer om vægt, udseende og kropsbehåring i tidens selveksponerende kropskultur på de sociale medier. Hvorfor er antallet af anoreksi og bulimi og andre spiseforstyrrelser et stigende problem i et overflodssamfund? Gennem kunsten vil vi sætte fokus på dette og udfordre kropsidealet, det perfekte og uperfekte, normalitet og anormalitet og gennem udvalgte kunstnere undersøge de kropsfællesskaber, der rejser sig i kunsten. I 2020 erhvervede Vejle Kunstmuseum tre værker af unge samtidskunstnere, der arbejder med deres egen krop som medium. De kræver retten til selv at definere og bruge deres egen krop som en kampsplads mod tidens normer.

- **Indsats 1:** Der sættes på en international udstilling, der kan løfte dette tema.

- Vi vil undersøge menneskets håndtering af sygdomme gennem en række begravelser, der de senere år er afdækket i Vejle ved Sct. Nikolai kirke og den nedlagte klosterkirke. Vi har i samarbejde med the Lundbeck Globe Institute, Section for Centre for Geogenetics, Københavns Universitet og Retsmedicinsk institut, ADBOU, Syddansk Universitet og Museum Horsens påbegyndt et samarbejde for at få DNA-analyseret skeletter fra Østjylland med henblik på at få en bedre forståelse af menneskets og slægtens sundhed og sygdomme i Østjylland og Vejle i en tid præget af epidemier fra 1300 til 1800-tallet. Vi vil med denne satsning bedre kunne forstå Vejleborgernes oprindelse, sundhed, familierelationer og mobilitet, samt deres kontakter i regionen og til udlandet.

- **Indsats 1:** Der udtages DNA-prøver sammen med the Lundbæk Globe Institute DNA-prøver der skal resultere i en højprofileret, international artikel.

- **Indsats 2:** Der undersøges muligheden for at finansiere en Phd-afhandling på området

- **Indsats 3:** Der arbejdes mod en fast middelalderudstilling hvor flere fund skal indgå.

b) Orden og kaos: identitet: få orden på tingene: håndværk tidlig industri

- Vi vil undersøge det tidlige håndværk og industri i Vejleområdet og forudsætningerne for denne industri, på smedehåndværk i middelalderens og renæssancens samfund og spore jernets rejse fra udvinding til smedning af det færdige produkt.
- **Indsats 1:** Vi deltager i Slots-og Kulturstyrelsens projekt i netværket værk, der analyserer tidlige håndværk i historisk tid i en række af museernes samlinger. Værk Projektet forventes afsluttet i 2021 med en antologi om emnet.
- **Indsats 2:** Vi vil opbygge et laboratorium, der analyserer smedslagge og jern, hvor vi sammen med Moesgaard Museum og Center for Bevaring af Kulturarv – Konserveringscenter Vejle Kommune fordeler opgaverne imellem os.

3. MUSEET I VERDEN (MUSEOLOGI)

Museer skaber i dag dannelse, orden og identitet. Vi vil undersøge nærmere, hvad vil det sige, at være et relevant museum? Hvad er balancen mellem formidling, forskning og bevaring? Eksempler på tidligere indsatser er Vejle Kunstmuseums arbejde med brugerinddragelse og lokale samarbejder, eksempelvis i udstillingerne Partners og Alkymistens Laboratorium i 2019. Også udstillingen Guld og Kaos undersøgte brugernes rolle, reception og detektorfolks engagement ved udstillingerne og dette ønskes der mere fokus på i den kommende strategiperiode.

- **Indsats 1:** Vi fortsætter arbejdet med at åbne museet op for nye brugere og segmenter i vores udstillingsformater og fremtidige satsninger. Vi ønsker i ånden fra vores nye vision at orientere os mere mod brugerne i spørgsmål omkring relevans og formidling og se museet som et mødested for forskellige værdier og interesser.
- **Indsats 2:** Vi ønsker at orientere os mod og deltage i den metadiskussion der foregår på området.
- **Indsats 3:** Vi ønsker at eksperimentere med forskellige formidlingsformater på flere platforme.
- **Indsats 4:** Vi fortsætter samarbejdet i kommunen og Nationalmuseet om varetagelsen af UNESCO-monumentet Kongernes Jelling, og fortsætter publicering af relevante artikler om dette emne.

Også i Vingsted jernalder lægges vægt på emner som orden/ kaos, hjemme/ude, menneskenes verden/gudernes verden, livet i den nære landsby og landsbyens forhold til nære omverden og det store, fjerne Romerrige. Vingsted jernalders kerneopgave er fortsat skoletjenesten: At give de mange skoleklasser, som besøger stedet, en undervisning med fokus på en levende, deltagende, inddragende formidling og læring gennem sanser, oplevelse og indlevelse.

- **Indsats 5: Udgangspunktet for undervisningen i Vingsted jernalder vil være de æstetiske læreprocesser, der anvendes til udvikling af børns personlige og sociale kompetencer, således at de kan forstå sig selv, andre og deres omverden gennem, impuls, sansning, fantasi, håndværksmæssig kunnen og leg.**
- **Indsats 6: Samarbejde med UCJ og historielab: Vingsted jernalder har indledt et konstruktivt samarbejde med UCJ og historielab med projektet Dannelsesbroen. Dannelsesbroen er et partnerskabsbaseret langsigtet projektsamarbejde, hvis formål er at levere velfungerende lærende partnerskaber i praksis samt indarbejde dele i pædagog- og læreruddannelsen.**

